

§ 218

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa tehtävän yhteistyösopimuksen hyväksymiseksi

HEL 2022-004071 T 00 01 06

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi liitteenä 1 olevan Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n kanssa tehtävän yhteistyösopimuksen, joka koskee joukkoliikenneinfaran ja muiden palveluiden tuottamista kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välillä, ja että kaupunginhallitus oikeuttaa kaupunkiympäristön toimialajohtajan allekirjoittamaan edellä mainitun sopimuksen sekä päättämään sitä koskevista sopimusmuutoksista.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli lakimies Inkeri Lehmusoksa. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Reetta Putkonen, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 37079
reetta.putkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhteistyösopimus
- 2 Liite 1 Infrastruktuuriomaisuus
- 3 Liite 2 Yhteistyöryhmän ja Johtoryhmän jäsenet
- 4 Investointien päätöksentekoprosessit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tausta

Helsingin kaupunginvaltuusto on 22.9.2021 § 282 päättänyt Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen ("HKL") toiminnan yhtiöittämisestä metron infra- ja liikennöintisopimukseen liittyviä toimintoja lukuun ottamatta. HKL:n toiminta, sisältäen mm. joukkoliikenteeseen tarvittava omaisuus ja sopimukset, on yhtiöitettävien toimintojen osalta siirtynyt 1.2.2022 Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle (jäljempänä myös "yhtiö") apporttiluovutuksena.

Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy on hankintalainsäädännössä tarkoitettu kaupungin sidosyksikkö. Osapuolten toiminta liittyy myös erityisalojen hankintalain 26 §:n mukaiseen viranomais- ja palvelusopimusten väliseen yhteistyöhön (horisontaalinen yhteistyö), jonka osapuolia ovat yhtiö, kaupunki ja yhtiön mahdolliset muut omistajat, Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä ("HSL") ja Länsimetro Oy.

Jatkossa Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy omistaa ja hallinnoi joukkoliikenteeseen tarvittavaa infrastruktuuriomaisuutta, ja lisäksi yhtiö tuottaa myös muita joukkoliikennettä tukevia palveluja kuten kaupunkipyöräpalvelu, lauttaliikenne ja liityntäpysäköintialueiden ylläpito. Yhtiön omistukseen siirtynyt infrastruktuuriomaisuus sijaitsee kaupungin omistamalla ja kaupungin yhtiölle myöhemmin erillisin sopimuksin vuokraamalla ja käyttöön luovuttamalla maa-alueilla.

Yhtiöittämisen yhtenä tavoitteena on edistää joukkoliikenneinfran investointien tarkoituksenmukaista toteuttamista ja rahoittamista. Tähän liittyen on tarpeen sopia kaupungin ja yhtiön välisestä yhteistyöstä joukkoliikenneinfran sekä muiden palveluiden tuottamisessa, sekä niistä periaatteista ja toimintatavoista, joilla tätä yhteistyötä kehitetään. Lisäksi on tarpeen sopia yhtiön infrastruktuuriomaisuuteen ja tarjoamiin palveluihin liittyvästä palvelutasosta, kustannustehokkuudesta sekä investointien toteuttamisesta ja käyttötalouden ohjaukseen liittyvästä yhteistyöstä.

Kaupunki tulee tekemään erillisen hankintasopimuksen yhtiön kanssa siitä, että yhtiö luovuttaa kaupungille käyttöoikeuden joukkoliikenteeseen tarvittavaan infrastruktuuriomaisuuteen, jotta kaupunki voi edelleen osoittaa joukkoliikenneinfraomaisuuden tarvittavilta osin HSL:n käyttöön kaupungin ja HSL:n välisen joukkoliikenteen kustannusten korvaamisesta 7.12.2011 tehdyn sopimuksen edellyttämällä tavalla. Kaupunki tulee maksamaan yhtiölle korvausta tästä käyttöoikeudesta sekä joukkoliikenteen infrastruktuuriomaisuutta koskevista investoinneista, ylläpidosta ja hallinnoinnista, muiden yhtiön tuottamien palvelujen tuottamisesta ja infraa sekä muita palveluita koskevan hyvän palvelutason ylläpitämisestä.

Päätöksen hankintasopimuksesta tulee tekemään kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto hankintavaltuuksiansa puitteissa. Yhtiöittämisen ja hankintasopimuksen vaikutukset kaupunkiympäristön toimialan talousarviorakenteeseen käsitellään ja päätetään erikseen.

Yhteistyösopimus

Joukkoliikenneinfran ja muiden palveluiden tuottamisesta kaupungin ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:n välillä tehtävän yhteistyösopimuksen keskeisenä tarkoituksena on luoda rakenteet sekä sopia tavoitteet, joiden puitteissa yhteistyötä joukkoliikenteen infrastruktuurin kehittämisessä ja ylläpitämisessä jatkossa hoidetaan. Yhteistyösopimuksella sovitaan lisäksi yleisellä tasolla palvelutasosta, jota yhtiön tulee toteuttaa infraomaisuuden sekä muiden palveluiden tuottamisessa. Yhteistyösopimuksella määritellään toimintaperiaatteet, joita noudatetaan myöhemmin tehtävän hankintasopimuksen soveltamisessa.

Yhteistyöryhmä ja johtoryhmä

Yhteistyösopimuksen ja hankintasopimuksen seuranta ja valvontaa sekä niissä erikseen määriteltyjä tehtäviä varten perustetaan tällä yhteistyösopimuksella yhteistyöryhmä. Yhteistyöryhmän tehtäviin kuuluu sopimukseen liittyvän yhteistyön ja yhteistoiminnan kehittäminen, sopimuksen, investointiohjelmien sekä hankintasopimukseen perustuvien korvausten valmistelu ja valvonta. Niissä asioissa, joissa päätösvalta kuuluu kaupungille tai yhtiölle, yhteistyöryhmä toimii asioiden valmisteluryhmänä. Yhteistyöryhmä toimii myös kaupungin talousarvion ja -suunnitelman valmisteluryhmänä noudattaen kaupungin talouden suunnittelusta ja seurannasta annettuja ohjeita ja aikatauluja.

Sopimuksella perustetaan lisäksi johtoryhmä, jonka tehtävänä on ratkaista mahdolliset erimielisyydet, joita yhteistyöryhmä ei saa ratkaistua.

Yhteistyöryhmään kuuluu enintään kuusi jäsentä kaupungilta ja enintään kolme jäsentä yhtiöstä. Johtoryhmään kuuluu kaksi jäsentä sekä kaupungilta että yhtiöstä. Yhteistyöryhmään ja johtoryhmään nimetään kaupungin edustajiksi jäseniä sekä kaupunginkansliasta että kaupunkiympäristön toimialalta. Ryhmien jäsenet sopimuksen alkuvaiheessa on listattu yhteistyösopimuksen liitteessä 2, ja kaupunki sekä yhtiö voivat myöhemmin tarpeen mukaan nimittää korvaavia jäseniä.

Yhteistyön tavoitteet

Kaupunki ja Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenneyhtiö Oy tulevat yhdessä kehittämään joukkoliikenteeseen tarvittavaa infrastruktuuriomaisuutta ja palveluita siten, että se tukee kaupungin elinvoimaisuuden ja

kaupunkirakenteen kehittämistä kaupunkistrategian mukaisesti. Kehittämisessä tulee pyrkiä koko kaupunkikonsernin kokonaisedun kannalta optimaalisiin ratkaisuihin sekä kustannustehokkuuteen huomioiden elinkaartiloudellisuus sekä kaupungin määrittelemät taloudelliset reunaehdot.

Yhteistyöllä pyritään turvaamaan myös se, että kaupunkilaisten käytävissä on kaupungin tavoitteiden mukaiset joukkoliikenteen palvelut, sekä varmistamaan Helsingissä ja muualla pääkaupunkiseudulla julkisen liikenteen palvelutaso siten, että se osaltaan edistää kestävien liikemismuotojen kulkutapaosuuden kasvattamista ja joukkoliikenteen matkustajatytyväisyyden korkeaa tasoa. Sopimuksessa määritellyt yhteistyön tavoitteet ovat linjassa yhtiöittämisen tavoitteiden ja yhtiön omistajastrategian kanssa.

Investoinnit ja käyttötalouden ohjaus

Yhteistyösopimuksessa sovitaan siitä, että yhtiön tulee pyrkiä toteuttamissaan ja kaupungin korvattavaksi tulevissa investoinneissa kustannustehokkuuteen. Yhtiön tehtävänä on laatia vuosittain uudis- ja korjausinvestointeja koskevat investointiohjelmat noudattaen kaupungin talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen laatimisohteita. Yhtiön laatimat investointiohjelmat käsitellään ensin yhteistyöryhmässä, joka laatii niistä esitykset kaupungille. Yhtiö toimittaa lisäksi kaupungille tiedot myös omista investoinneistaan osana kaupungin talousarvion valmistelua.

Investointeja koskeva päätöksenteko tapahtuu osana kaupungin talousarvioprosessia tai erillisinä päätöksinä toimivaltarajojen mukaisesti. Uudis- ja korjausinvestointien päätöksentekoprosessiin liittyvät vaiheet kaupungilla, yhtiössä sekä sopimuksen mukaisessa yhteistyöryhmässä on kuvattu päätöksen liitteessä 4.

Sopimuksen voimaantulo ja muuttaminen

Kun yhteistyösopimus on allekirjoitettu, se tulee voimaan takautuvasti 1.2.2022 lähtien ja on voimassa toistaiseksi. Yhteistyösopimuksen voimassaolo on sidottu määräaikaisena tehtävän hankintasopimuksen voimassaoloon. Mikäli määräaikainen hankintasopimus päättyy eikä uutta hankintasopimusta tehdä, päättyy myös yhteistyösopimus.

Yhteistyösopimuksen sopimuskausi alkaa 2–3 vuotta kestäväällä käynnistysvaiheella, jonka aikana on tarkoitus seurata sopimuksen toimintaperiaatteiden toimivuutta sekä arvioida mahdollisten sopimusmuutosten tarvetta. Tehtävät sopimusmuutokset voivat koskea esimerkiksi palvelutason tarkentamista, raportointikäytäntöjä sekä hankintasopimuksen mukaisiin korvauksiin liittyvää tavoitekustannusmallia.

Yhteistyösopimus liittyy kaupunkiympäristön toimialan toimintaan, ja sopimuksen seuranta sekä valvonta tulee kuuluumaan toimialan liikenne- ja katusuunnittelupalvelun tehtäviin. On todennäköistä, että sopimuksen käynnistysvaiheen aikana tai sen jälkeen tulee tarve tehdä sopimukseen täydennyksiä ja muutoksia, joten on tarkoituksenmukaista, että kaupunkiympäristön toimialan toimialajohtaja oikeutetaan sopimuksen allekirjoittamisen lisäksi myös päättämään myöhemmistä sopimusmuutoksista. Yhteistyösopimuksen muutosesitykset käsitellään ensin yhteistyöryhmässä, ja yhteistyöryhmä päättää sopimusmuutosten hyväksymisestä ja viemisestä kaupungin ja yhtiön päätöksentekoon.

Toimivalta

Helsingin kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää asioista, joita ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle. Yhteistyösopimuksen sisällöstä päättämistä koskevaa toimivaltaa ei ole säädetty tai määrätty muulle kaupungin toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Reetta Putkonen, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 37079
reetta.putkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhteistyösopimus
- 2 Liite 1 Infrastruktuuriomaisuus
- 3 Liite 2 Yhteistyöryhmän ja Johtoryhmän jäsenet
- 4 Investointien päätöksentekoprosessit

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Yhteistyöryhmän jäsenet
Johtoryhmän jäsenet